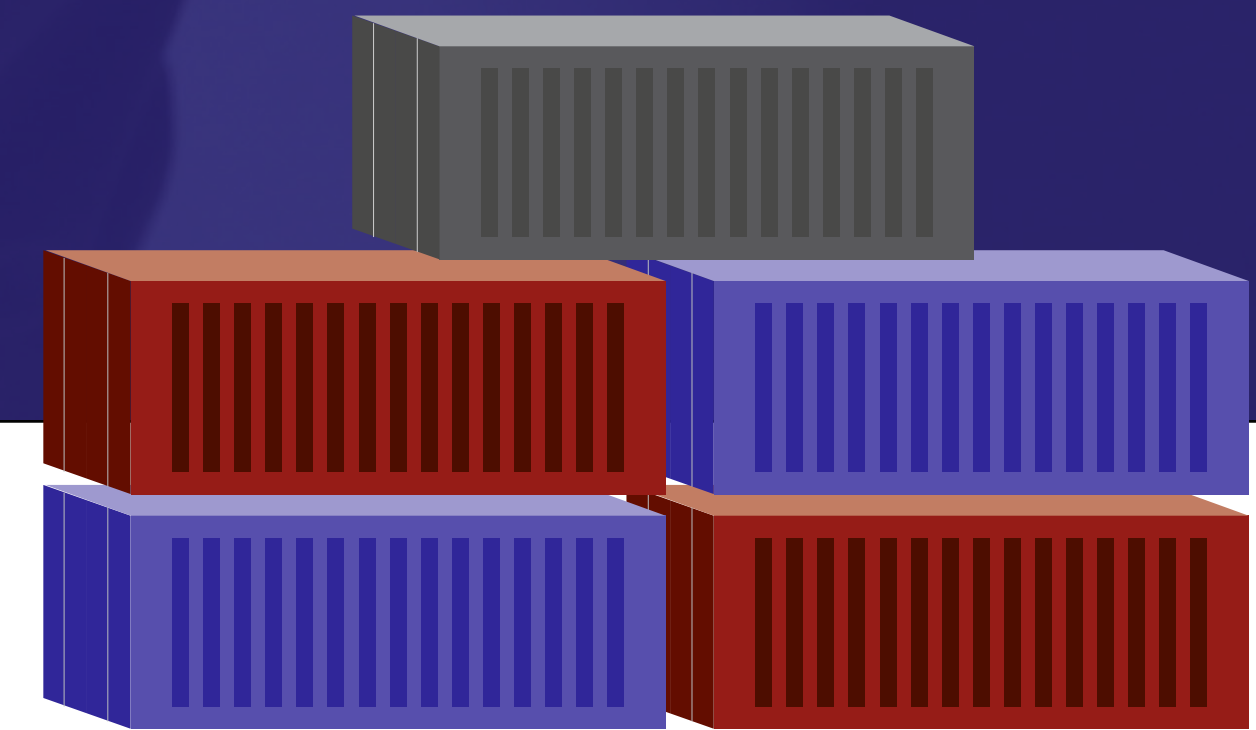

Оцінка криміналізації товарної контрабанди в Україні

Основні віхи нормативного регулювання кримінальної відповідальності за товарну контрабанду

Здобуття Україною Незалежності

1991

Стаття 70 КК УРСР (в редакції від 29.02.84) передбачала покарання за контрабанду товарів/предметів або наркотичних засобів у вигляді позбавлення волі на строк від **3 до 10 років** з конфіскацією майна і з засланням на строк до **5 років** чи без такого.

Зміни до статті «контрабанда»

1992

У статті 70 КК уточнено, що контрабанда товарів має бути вчинена у великих розмірах (200+ мінімальних зарплат), а також скасовано покарання у вигляді заслання.

Новий Кримінальний кодекс України

2001

Новий кодекс містив статтю 201 «контрабанда», в якій було актуалізовано перелік предметів контрабанди, у т.ч. товарів у великих розмірах (1000+ нмдг)

Покарання за некваліфіковану контрабанду:

- від **3 до 7 років** з конфіскацією предметів контрабанди;
- за некваліфіковану – від **5 до 12 років** з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна.

Декриміналізація товарної контрабанди

2012

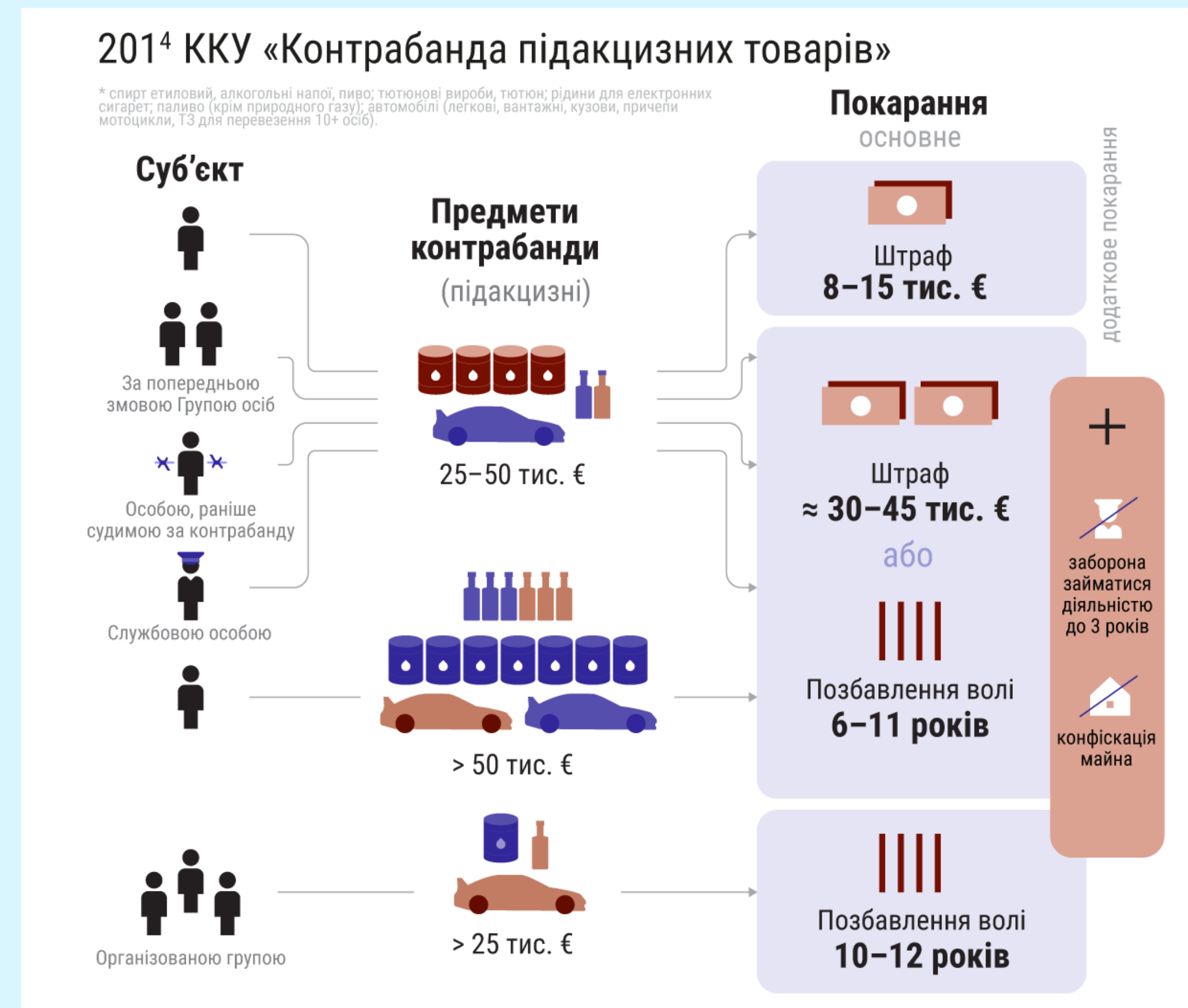
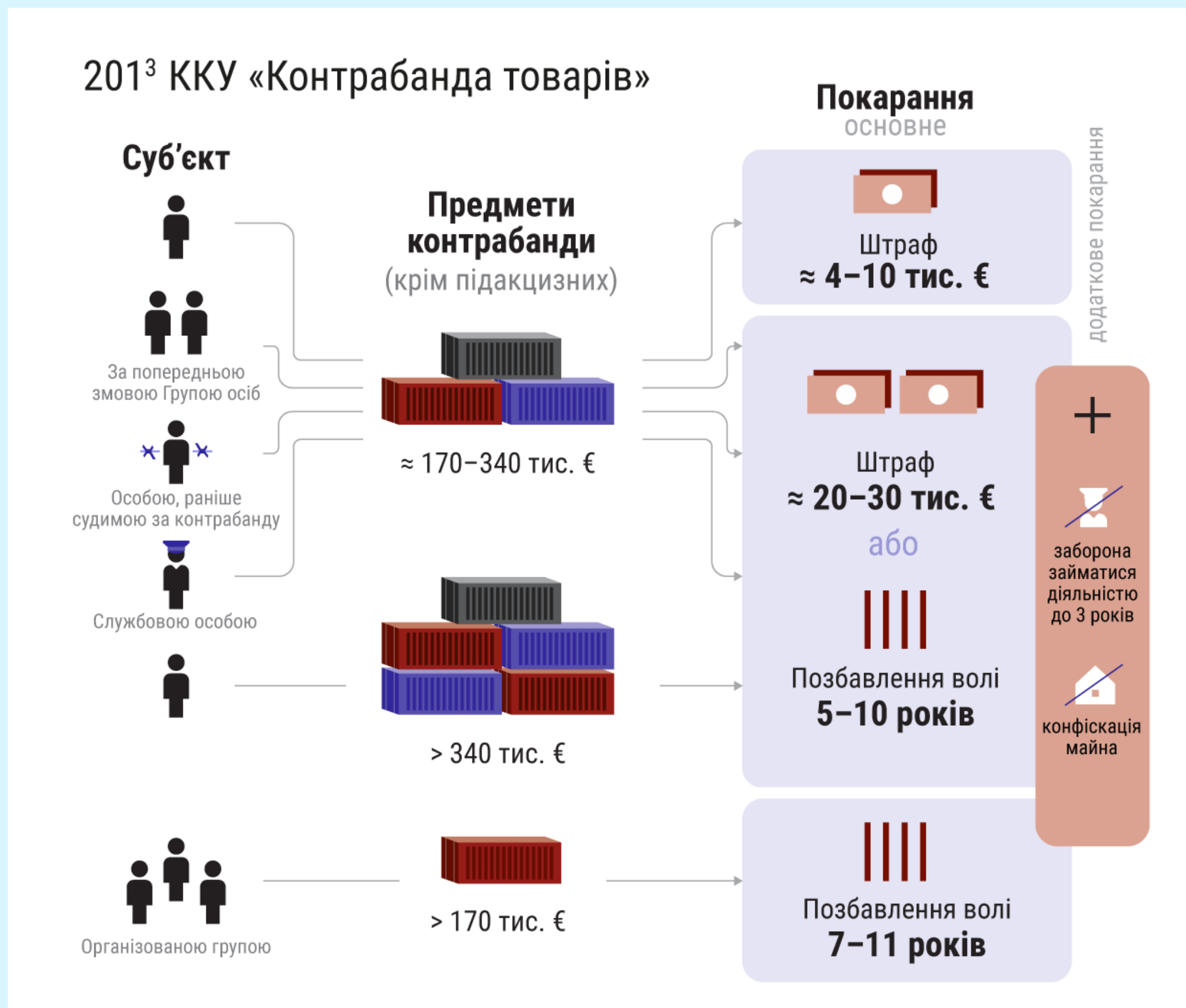
Зі статті 201 КК з переліку предметів контрабанди було вилучено товари.

Криміналізація контрабанди товарів і підакцизних товарів

2024

У грудні 2023 року парламентом було ухвалено Закон № 3513-ІХ в цілому. З 1 січня 2024 року запроваджено кримінальну відповідальність за контрабанду підакцизних товарів, а з 1 липня 2024 року – за контрабанду інших видів товарів.

Правові конструкції Закону № 3513-IX (про криміналізацію товарної контрабанди)

Кримінальна відповідальність за контрабанду товарів в ЄС

Директива ЄС 2017/1371
Європейського парламенту та Ради
ЄС про боротьбу з шахрайством,
спрямованим проти фінансових інте-
ресів Союзу, кримінально-правовими
засобами

Мінімальним рекомендованим поро-
гом для застосування кримінальних
санкцій є шкода або вигода на суму не
менше **10 000 євро**.

У разі завдання істотної шкоди або
одержання істотної вигоди
(**100 000 євро**) позбавлення волі що-
найменше на чотири роки.

Митний кодекс
Франції

Контрабанда, імпорт або експорт без
декларації, пов'язані з забороненими
товарами або тютюновими виробами
– до **3 років** позбавлення волі, кон-
фіскація товарів і транспорту, а також
штраф у розмірі до подвійної вартості
товару.

Контрабанда товарів подвійного при-
значення або небезпечних товарів
– до **10 років** ув'язнення і **штраф в**
10-кратному розмірі вартості товару.

Фіскальний кодекс
ФРН

Основні склади злочинів включають:

- незаконний імпорт, експорт або
транзит товарів (ст. 372) – **штраф**
або до **5 років** позбавлення волі.
- професійна (на комерційній основі)
та організована контрабанда
(наявність зброї або дія в орга-
нізованій групі, ст. 373) – від
6 місяців до **10 років** ув'язнення.
- отримання, зберігання або продаж
товарів, отриманих шляхом ухилен-
ня від податків (ст. 374) – від
6 місяців до **10 років** ув'язнення.

Також передбачена конфіскація това-
рів і транспортних засобів.

Крім того, суд може позбавити особу,
яка сприяла вчиненню контрабанди,
права обіймати державні посади та
набувати прав на публічних виборах.

Фіскальний кримінальний
кодекс Республіки Польща

Об'єктом посягання може бути як
сплата митних платежів, так і встанов-
лений порядок переміщення товарів,
які підлягають нетарифному регулю-
ванню.

Мінімальний поріг – **1000 євро**.

Санкціями можуть бути штраф
(до **10 000 000 євро** в залежності від
денної ставки) або позбавлення волі
(до **5 років**, у виняткових випадках –
до 10 років).

Результатами досудового розслідування

Кримінальні провадження за фактами контрабанди товарів та підакцизних товарів (дані Офісу ГПУ)

Кваліфікація		Обліковано проваджень	Проваджень, у яких вручено повідомлення про підозру	Передано до суду з обвинувальним актом	Рішення не прийнято
ст. 201-3	Контрабанда товарів	16	1	1	15
ст. 201-4	Контрабанда підакцизних товарів	31	7	6	25
Загалом		47	8	7	40

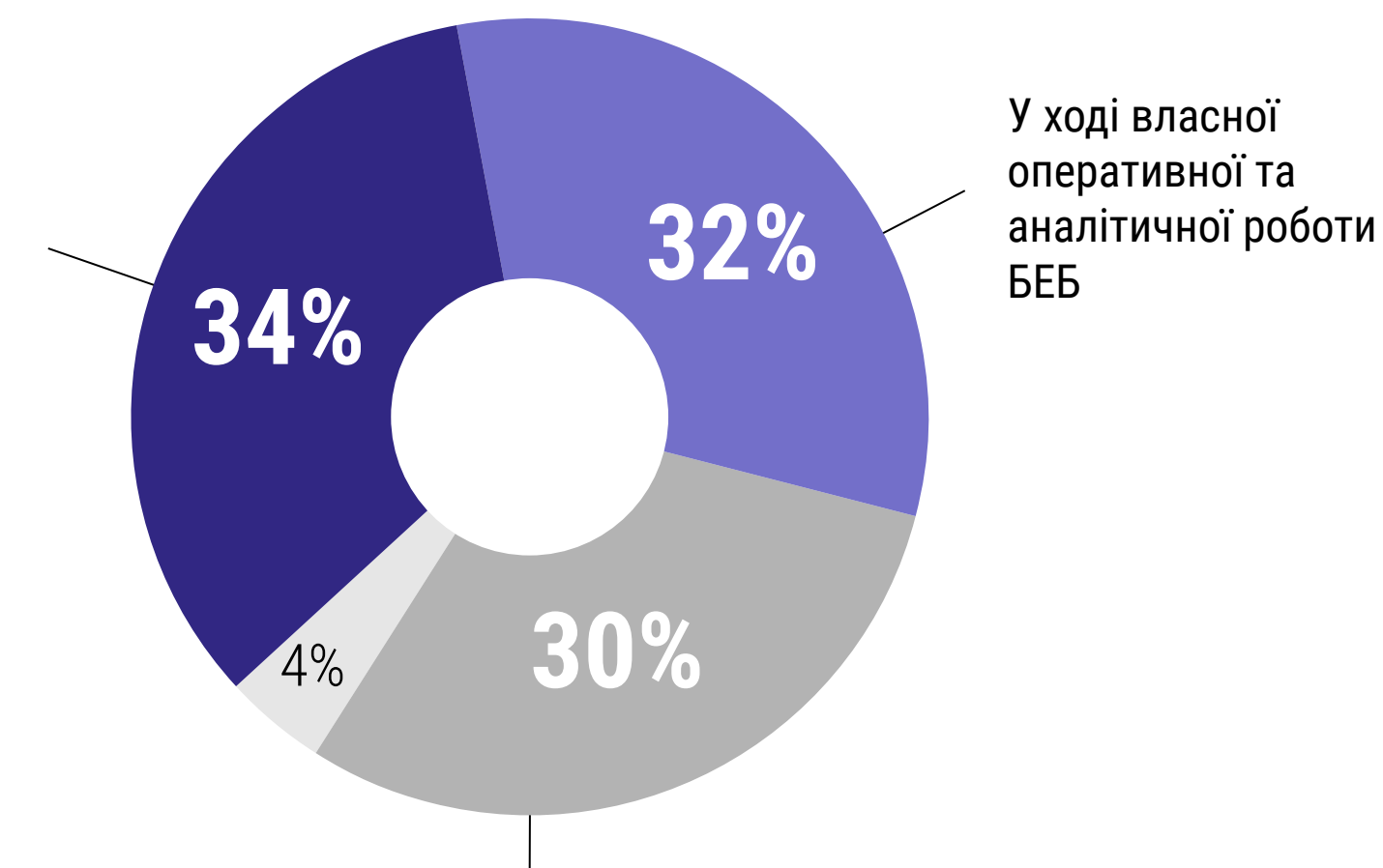
! За особливо кваліфікованим складом злочину (ч. 3 ст. 201-3) «контрабанда товарів», тобто вчиненої організованою групою, не порушено жодного провадження лише щодо однієї особи застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

Бюро економічної безпеки розслідується **44** фактів товарної контрабанди (**15** – щодо контрабанди товарів, **29** – щодо контрабанди підакцизних товарів).

Кримінальні правопорушення були виявлені:

50% від вартості всіх товарів – предметів контрабанди і **93%** – підакцизних товарів склали тютюнові вироби (інші **7%** підакцизних – автомобілі).

Внаслідок отримання матеріалів від інших контролюючих та правоохоронних органів

За результатами митно-прикордонного контролю в пунктах пропуску відповідними органами

Результати судового розгляду

Наразі винесено лише **2 вироки** щодо контрабанди підакцизних товарів:

- ▶ Володимир-Волинського міського суду Волинської області за фактом контрабанди автомобілів під видом гуманітарної допомоги
- ▶ Глибоцького районного суду Чернівецької області за фактом контрабанди тютюнових виробів

Результати судового розгляду кримінальних проваджень про контрабанду (ст.ст. 201, 201-1, 201-3, 201-4 КК України) у 2024 році (перша інстанція)

Статті та частини ККУ	Рішення суду			Призначене основне покарання			Покарання замінене м'якшим, ніж передбаченесанкцією, ст. 69 ККУ		
	Загалом	Виправдувальний вирок	Обвинувальний вирок	Позбавлення волі	З них, з випробуванням, ст. 75 ККУ	Штраф	Штраф	Громадські роботи	Обмеження волі
ст. 201	32	0	32	20	20	-	11	1	
ст. 201-1	10	0	10	2	2	-	8		
ст. 201-3									
ст. 201-4	2		2			2			
Загалом:	43	0	43	22	22	1	19	1	

Результати судового розгляду кримінальних справ про контрабанду товарів у 2011 році

Статті та частини ККУ	Рішення суду			Призначене основне покарання		Покарання замінене м'якшим, ніж передбачене санкцією, ст. 69 ККУ		
	Загалом	Виправдовувальний вирок	Обвинувальний вирок	Позбавлення волі	З них, з випробуванням, ст. 75 ККУ	Штраф	Арешт	Обмеження волі
ч. 1 ст. 201	48	5	43	38	37	4	-	1
ч. 2 ст. 201*	75	3	72	53	42	13	4	2
Загалом:	123	8	115	91	79	17	4	3

*розраховано з кількості підсудних

Реальний строк позбавлення волі отримало лише 13% засуджених, яким взагалі призначене покарання у вигляді позбавлення волі, з них:

- ▶ за ч. 1 ст. 201 КК – **3%**
- ▶ за ч. 2 ст. 201 КК – **13%**

10% від кількості осіб, у відношенні яких винесено обвинувальний вирок, зокрема:

- ▶ за ч. 1 ст. 201 КК – **2%**
- ▶ за ч. 2 ст. 201 КК – **10%**

Дякую за увагу!

Попередній звіт щодо оцінки криміналізації перемитництва в Україні з погляду законодавства ЄС можна скачати за посиланням:

<https://case-ukraine.com.ua/content/uploads/2024/11/POPEREDNIJ-ZVIT-final.pdf>

Проект «Оцінка криміналізації перемитництва в Україні з погляду законодавства ЄС» втілюється Центром соціально- економічних досліджень CASE Україна в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та впроваджується Pact в Україні. Зміст проєкту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.